ވާޢިޡުންނާއި ޚަޠީބުންނާއި އިމާމުންގެ
އަޚްލާޤީކޯޑް

މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒް

މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒް

https://www.facebook.com/minislamicaff
@MVIaffairs
https://www.islamicaffairs.gov.mv
+960 3323623
+960 3325161
info@islamicaffairs.gov.mv

Ministry of Islamic Affairs, Islamic Centre, Ameeru Ahmed Magu, Male', Maldives

ވާޢިޡުންނާއި ޚަޠީބުންނާއި އިމާމުންގެ

އަޚްލާޤީ ފޮތް

މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒް
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

މިއީ މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ ފޮތެކެވެ.

މިފޮތަކީ އުނި އިތުރު ގެނައުމުގެ ހައްޤު ލިބިގެންވަނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒަށެވެ. މިފޮތް ނުވަތަ މިފޮތުގެ ބައެއް ނަކަލުކޮށް ފޮޓޯކޮޕީ ހަދައިގެން ނުވަތަ ޗާޕުކޮށްގެން ނުވަތަ އެނޫންވެސް ގޮތަކަށް ތައްޔާރު ކޮށްގެން ވިޔަފާރީގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރަންވާނީ މިފޮތް ޝާއިޢުކުރި ފަރާތް ކަމުގައިވާ މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުގެ ހުއްދައާއި ލިޔުމަކުން ހުއްދަ ހޯދައިގެންނެވެ.

ޗާޕުކުރި އަހަރު: 2015

ފޮތް ރަޖިސްޓްރީ ކުރި ނަންބަރު: (OTHR)142-C/142/2015/83

އައި.އެސް.ބީ ނަންބަރު: 978-99915-64-29-6

މުޤައްދިމާ

الحمد لله رب العالمين، الصلاة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين سيدنا محمد وعلى آله وصحبه أحمعين ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين وبعد:

މިސްކިތަކީ މި ބިންމަތީގައިވާ މާތް الله ގެ ގެކޮޅެވެ. ބިންމަތީގައިވާ އެންމެ ހުރުމަތްތެރި ތަނެވެ. އެހެންކަމުން އެކަލާނގެ އެންމެ ހުރުމަތްތެރި ކުރައްވާފައިވާ ގެކޮޅުގެ (މިސްކިތުގެ) ވަޒީފާ އަދާކުރައްވާ އިމާމުންނާއި، މުދިމުންނާއި މިސްކިތް ދޮރާ ސާފުކުރާ ފަރާތްތަކުން އެ ވަޒީފާތަކަށް ހުރުމަތްތެރިކަން ހިތުމަކީ މިސްކިތަށް ނަމާދަށް އަރާ މީހުންނާއި، އެހެނިހެން ބޭނުންތަކަށް އަންނަ މީހުންނަށް ހިތްހަމަޖެހުން ޤާއިމުކޮށްދޭނޭ ކަމެވެ.

މި މިނިސްޓްރީގެ ދައުރަކީ ދީނުގެ ކަންކަމުގައި ދިވެހި ސަރުކާރުން ގެންގުޅޭ މުދިމުން ސިޔާސަތު ތަންފީޒުކުރުމަށް މަސައްކަތް ކުރުމެވެ. މިސްކިތްތަކުގައި އިމާމުވެ ނަމާދުކުރުވުމާއި، ޚުތުބާ ކިޔުމާ، ވަޢުޡު ބުނުމުގައި ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ދުރުމިންގައި ހިފަހައްޓައި އެކަން ތަންފީޒުކުރުމަކީ މި ޒިންމާ އަދާކުރައްވާ ބޭފުޅުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތެކެވެ. ހަމައެހެންމެ މިސްކިތްތަކާ ގުޅިފައިވާ ކަންތައްތަކަށް ޚިދުމަތުގެ އެންމެމަތީ މަސްވަރާތަކާ ގުޅިފައިވާ ކަންތައްތަކާ ފުރުން، ދީނުގެ ކަންކަން ހަރުދަނާ ގޮތެއްގައި ކުރިއަރުވައި ބެހެއްޓުމަކީ މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން ރައްޔިތުންގެ މަސްލަހަތަށްޓަކައި ކުރަންޖެހޭ ކަމެކެވެ.

މިގޮތުން ޚަޠީބުންނާއި، އިމާމުންނާއި، ވާޢިޡުންނާއި، އިރުޝާދުދޭ މީހުންނާއި، ދީނުގެ ކަންކަން ބަޔާންކޮށްދޭ ކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރާ ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް ބަހައްޓަވާ އަތްމަތީ ފޮތެއް ތައްޔާރުކޮށް ފުރިހަމަ ކަމެއްކަމުގައި މިނިސްޓްރީން ދެކޭތީވެ، އެކަން ކުރާ ގޮތެއް އަންގައިދިނުމަށް މިފަދަ ދަލީލުތައް ފޮތެއްގެ ސިފައިގައި ތައްޔާރުކުރީއެވެ.

މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒްގެ އިސްނަދުކުރަން ވާޢިޡުންނާއި ޚަޠީބުންނާއި، އިމާމުން ތަބާވާން އަތްމަތީ ފޮތެއް މި އެކުލަވައިލެވިފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދީނީ ކަންތައްތައް ގުޅޭ މިންގަނޑެއްގައި ބަހައްޓައިދޭން ހިންގުމަށްޓަކައެވެ. އާދަން ފިކުރީ ގޮތުން ބައިބައިވުމުގެ ފުރުޞަތު ކުޑަވެ ޒަމާނުގެ ހާލަތު މަޞްލަޙަތު ރިޢާޔަތްކުރި ކުރުމަން މަގުފަހި ވެގެންދާނެއެވެ. މިކަމަށް އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ މަޤާޞިދުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ، މުސްލިމުންގެ މަޞްލަޙަތު ރިޢާޔަތްކުރުން އަދި ބާރުލެވެ. ހަމައެއާއެކު ޒަމާނުގެ ވަސީލަތްތައް ދުވަހުންދުވަހަށް ތަރައްޤީވެ ފުރިހަމަވާނާއި ސޯޝަލްމީޑިއާ ކަނޑައެޅިފައި ނުވާ ކަންކަމުގައި ސޯޝަލް ޚާއްޞަ ހަމަޖެހުން މަޢުލޫމާތު ކުރަ ދަރުމަވެރިކަން ތަބާވާ ކަންތައްތަކުގެ ބޭނުން ކުރެވެ.

އަޅުގަނޑުގެ ދުޢާއަކީ މި ދަރުމަގެ އަރިހުގައި މިންބަރުތަކުގެ މިސްކިތްތަކުގައި ޚުޠުބާއާއި، ވަޢުޡު ދިނުމުގައި، އިމާމުވެ ނަމާދުކުރުމުގައި މިސްކިތްތަކުގެ ދުވަސް ފިލުވައި އުފެދޭ ދެފަޅި ގޮތަށް ދީނާއި އުއްމަތުގެ އެކުވެރިކަން ގެއްލިގެން ގޮސްނުދިއުމަށް ފައިދާކުރުން އަދި ނުކުތާ.

11 ޞަފަރު 1437ހ.

23 ނޮވެންބަރު 2015މ.

ޑރ. އަޙްމަދު ޒިޔާދު

މިނިސްޓަރ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒް

ފިހުރިސްތު

ވާރިޘުންނާއި ޙަޖީބުންނާއި އިމާމުންގެ ތަރީފު (އަތްމަތީ ޙުކުމް) 7

މިފަދަ ތަރީފެއްގެ ބޭނުންތެރިކަން 8

މިފަދަ ޤަވާއިދުން ހުކުމަށް މަގުފަހިކޮށް ތިން ސަބަބުތަކެއް: 9

ވާރިޘުންނާއި ޙަޖީބުންނާއި އިމާމުންގެ ތަރީފުގެ މުހިއްމުކަން 11

ސުންނަތް ޖަމާޢަތްތަކުގެ މަޛްހަބު އިޖްތިހާދުކުރި ކިހިނެއް؟ 12

ފަރުޟާއި އިޖްތިހާދުކުރުމުގެ ބޭނުން 13

ދީނީ ކަންތައްތައް ހިންގުމުގައި ބައިނަލް އަޤުވާމީ ކަންކަމުން ރިޢާޔަތްކުރުން 15

ދީނީކަންތައްތައް ހިންގުމުގައި ބައިނަލް އަޤުވާމީކަންކަމުން ރިޢާޔަތްކުރުމުގެ މަޤާޞިދާއި
މަޞްލަޙަތާއި ފާސާދަތް: 16

އިޖްތިހާދުގައި ފިޤުހީ ޤާޢިދާތަކުގައި ސުންނަތް ޖަމާޢަތްތަކުގެ މަޛްހަބުން ރިޢާޔަތްކުރުން 17

ވާރިޘުންނާއި، ޙަޖީބުންނާއި އިމާމުން ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ 10 ކަމެއް 18

ޙުކުމު ޤުރުބާގައި ހުންނަންޖެހޭ މުހިއްމު ކަންތައްތައް 19

މިސްކިތުގެ ވަޒީފާ 20

މިސްކިތުގައި ހިންގާ ނަޝާތު ކަންކަން 22

މިސްކިތުގައި ކުރާ އަޅުކަމާއި ގުޅުން ހުރި މުހިއްމު ކަންކަން 23

މިސްކިތުގެ އިމާމު އަދި ޚަޠީބު ރިސާލަތު 24

މިސްކިތުގެ އިޖްތިމާޢީ ރިސާލަތު 25

އާންމު ޤަވާއިދުތަކެއް 25

މިސްކިތްތަކުގައި ދީނީ ކަންކަން ހިންގާ މީހުން ހިފަހައްޓަންޖެހޭ އިޚްލާޞްތެރިކަމުގެ މިންގަނޑު 27
ޖަމާޢަތުގައި ނަމާދުކުރާ ތަންތަން ހުޅުން 28
ފަތިސް ފަސްނަމާދު އިމާމުވެ ކުރާ މީހާގެ ފުރިހަމަ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް 28
އިމާމު މީހާ ކަންވެރިން ހިފަހައްޓަންޖެހޭ އުސޫލުތައް 29
ހުކުރު ޚުޠުބާ ކިޔާ މީހުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު 31
ޚަޠީބުން އަމަލުކުރަންޖެހޭ މަންހަޖުގެ އުސޫލުތައް 32

ވާޢިޡުންނާއި ޚަޠީބުންނާއި އިމާމުންގެ ތަމްރީނު (އަހްމަދީ ކޯސް)

މި ތަމްރީނުގެ އަމާޒަކީ:

1- މިސްކިތްތަކުގެ ވަޒީފާތަކަށް ތައްޔާރުކޮށްދިނުމާއި، އެ ވަޒީފާތަކަށް ޙުރުމަތްތެރިކަން ހިފުން.

2- ނަމާދަށް މިސްކިތަށް އަދާކުރުމާއި، އެހެނިހެން ޚިދުމަތްތަކަށް އަންނަ މީހުންނަށް ހިތްހަމަޖެހުން ޖާގަދެވޭނެގޮތުން.

3- އިސްލާމް ބައްޓަންވެގެން ދީ އަމާޒަށް ވާސިލުވުމަށް ފުރިހަމަ ތަމްރީނުގެ އިރުޝާދު ވާޢިޡުންނާއި، ޚަޠީބުންނާއި އިމާމުންނަށް ދިނުން.

4- މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒާއި، ޚަޠީބުންނާއި، އިމާމުންނާއި، ވާޢިޡުންނާއި، އިރުޝާދުދޭ މީހުންނާއި، ދީނުގެ ކަންކަން ކުރިއަރުވަން މަސައްކަތްކުރާ ހުރިހާ ބައިނަލްއަޤުވާމީ އެކުލަވާ އިސް މަސްއޫލިއްޔަތު ތަފާސްހިސާބު ގެނެސް ބެލެހެއްޓުން.

5- ޤައުމުގެ އަދާލަތުގެ ވަޒީރުންނާއި، މަސްއޫލިއްޔަތު ވަޒީފާތަކާއި، އަހުލާޤީ މިންގަނޑުތަކާއި ތަމްރީނުކުރުމުގެ އިސްލާމް ބައްޓަންވެފައިވާ ކަންކަމާއި، ހިފެހެއްޓުން ކަންކަމުގެ.

މިފަދަ ތަރީފެއްގެ ބޭނުންތެރިކަން

1- ޚަޠީބުންނާއި، އިމާމުންނާއި، ދީނުގެ ކަންކަން ހުށަހެޅުމުގައި ދެމެހެއްޓުން މަސައްކަތްކުރާ މީހުންގެ އަޚްލާޤާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި، ދީނުގެ ކަންކަން އަންނަނިވި ގޮތުގެ އަތްމަތީ ޤަވާއިދު ފޮތެއް އޮތުން.

2- ވާޢިޡުންނާއި، ޚަޠީބުންނާއި، އިމާމުންގެ ވަޒީފާ ތަރައްޤީ ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު މިންގަނޑެއް އޮތުން.

3- ދީނީ ކަންކަމުގައި އުޅޭ މީހުންގެ އިލްމީ ފެންވަރާއި، ވަޒީފާ އަދާކުރާ ކުރުމުގެ ވަޒީފާގެ ތަރައްޤީ ކުރުމަށް ހިތްވަރު ދިނުން.

4- ދިވެހި ދައުލަތުގައި ދީނީ ކަންކަން ހިނގަމުންދާ ގޮތް މިންގަނޑު ރަނގަޅަށް ޤާނޫނީގޮތުން ފުރުޞަތު ތަނަވަސްކޮށްދޭން ދިނުން.

5- ވާޢިޡުންނާއި، ޚަޠީބުންނާއި، އިމާމުންގެ ވަޒީފާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާ ބެހޭކަމާއި، ޝަރުތަކަން އިސްލާހުކުރުން.

6- ދީނީ ތަޢުލީމުދޭ ސަރުކާރާއި އިދާރާތަކާއި ދިނުމުގައި އެއް މަސްއޫލިއްޔަތު ވައްޓަން ބިނާކޮށް އެއާއި އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުން.

7- ދީނީ ކަންކަމުގައި ދައުލަތުން ގެންގުޅޭ ފުރިހަމަ ސިޔާސަތުގައި، ވާޢިޡުންނާއި ޚަޠީބުންނާއި އިމާމުންނާއި، އިދާރާތަކަށް ދޭ މީހުން ހިފެހެއްޓުން.

8- ޤާނޫނުއަސާސީ ދިވެހިން އަމަލުކުރަމުން އަންނަނި ސުންނަތާ ޤާނޫނީ މަޤާމުގެ ފުދޭގޮތް ...

އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅައި ބަޔާނެއް ނެރުނިސް
އެފަރާތްތަކުން އެގޮތުގައި ހިފެހެއްޓުން.

މި ދަރިވުގައި ހިމެނޭ މުހިންމު ކަންތައްތައް:

1- ސުންނަތް ޖަމާޢަތުގެ ޢަޤީދާއާއި، އެޖަމާޢަތްތަކުގެ މަޛްހަބުގެ ފިޤުހީ ޢުލަމާއާއި ހިލާފުނުވާ ގޮތުގެ މަތިން ހަޖިބުންނާއި، އިމާމުންނާއި، ދީނުގެ ކަންކަން ތަޢުލީމުދިނުމަށް މަސައްކަތްކުރާ ހުރިހާ ފަރާތްތަކެއް އަމަލުކުރާނެ އުސޫލެއް މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން ކަނޑައަޅާ، އެ އުސޫލާއި އެއްގޮތަށް މިފަދަ ފަރާތްތަކުން އަމަލުކުރުން.

2- ޤައުމުގެ ދީނީ ވަޙްދަތު ހިފެހެއްޓުމަށް ދެމެހެއްޓުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ޢިބާދާތުގެ ބައިގެ ފިޤުހީ ޙުކުމްތައް، ސުންނަތް ޖަމާޢަތުގެ މަޛުހަބުގެ ފިޤުހާ އެއްގޮތަށް ޤާނޫނެއްގެ ސިފައިގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން އަންގާ ގޮތްތަކެއްގެ މަތިން ބަޔާންކޮށްދީފައި އޮތުން.

މިފަދަ ޤަވާޢިދެއް ހެދުމަށް މަޖުބޫރުކުރި ދީން ސަބަބުތައް:

1- މިސްކިތްތަކާ ގުޅިފައިވާ ކަންތައްތަކާއި ޤައުމުގެ އިންތިޒާމީ މަސްއޫލިއްޔަތު ކަމުގައިވާ އިސްލާމްދީން ޙިމާޔަތްކޮށް އެ ދީނުގައި ދެމި ތިބުމާ ގުޅިގެންވާ ކަންތައްތަކަށް ވުމުން، އެކަންތައްތައް ހުރި ގޮތުގައި ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ އުސޫލުތަކެއް އޮތުން.

2- މިސްކިތްތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންތައްތަކާ ދީނުގެ ކަންތައްތައް ކުރުމަށްޓަކައި ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަންތައްތަކާ ކަމުގައިވެސް.

3- މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިސްލާމްދީނުގެ ކަންކަން ހިންގުން ގޮތުގައި ކުރިއަރުވައި ބެލެހެއްޓުމަކީ މުއައްސަސާ ކަމުގައިވެސް.

4- މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން ދީނުގެ ކަންކަމުގައި ދިވެހި ސަރުކާރުން ގެންގުޅޭ ގުޅުމުން ސިޔާސަތު ތަންފީޛުކުރުމަށް މަސައްކަތް ކުރުން.

5- ވާއިޒުންނާއި، ޚަޠީބުންނާއި، އިމާމުންނަކީ މިސްކިތްތަކުގައި ނަމާދުކުރުވާއި، ޚުޠުބާ ކިޔުމާއި، ދީނީ ތަޢުލީމުދިނުމާ، ވަޢުޡު އިރުޝާދުތައް ދިނުމުގައި ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ހިފަހައްޓައި އެކަން ތަންފީޛުކުރާ އަމާނާތްތެރިން ކަމުގައިވެސް.

6- އިމާމަކީ އުއްމަތާއި ރަސޫލާގެ ނައިބެވެ. އެހެންކަމުން އޭނާގެ މައްޗަށް ވާޖިބުވެގެންވޭ ގޮތުގެމަތީގައި ހިފަހައްޓައި ޢާންމު މަސްލަހަތު ރައްކާތެރިކަން ގޮތަށް އޭނާގެ ދަރުމަތައް ބެލެހެއްޓުން.

އިސްލާމް ބަޔާންކުރާ ސަލަފުއްޞާލިޙުންގެ މިސްކިތްތަކާ ދުވަހު ދީނީ ތަޢުލީމާއި ދީނީ ނަޞޭޙަތާއި، ވަޢުޡާއި އިރުޝާދާއި، ތަރުބިއްޔަތާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޮންނަ ސުންނަތް ޖަމާޢަތްތަކުގެ މަޛްހަބުގެ ޢަޤީދާ، ދަށުގައިގެ ސިޔާސަތާ ފުރިހަމަ އެއްބަސްކަން ވަގެންގެންވާނެވެ.

ވާރިޘުންނާއި ހަޖީބުންނާއި އިމާމުންގެ ތަރުތީބު ދިރާސާކުރުން

މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒްގެ އިސްނާދުމުކަން ވާރިޘުންނާއި، ހަޖީބުންނާއި، އިމާމުން، ތަބަޢާވާ އަދި އެއާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރަން ތަރުތީބު ނުވަތަ ޤަވާޢިދުތައް އެކުލަވައިލެވުނު ދިރާސާ ޢަމަލީގޮތުން ދިނުމަށް ކަންތައްތައް، މީގެ މިންގަނޑެއްގައި ބަޔާންކޮށްދީފައި ހިންގުމަކީ. ޢާއްމުން ފިލާވަޅުތަކުން ބައިބައިވުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބެވު ދަށުގެ ޢާއްމު މަސްޢޫލިއްޔަތު ޢަމަލީގޮތުން ކުރުމަށް ހުރިހާ އެންމެން މަސައްކަތްކޮށްދެއްވާށެވެ.

ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް:

1- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރީޢަތުން ސުންނަތް ޤާނޫނުތަކުގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރީޢަތުގެ ފިޤުހުން.

2- ދިވެހިން ފަރުދީ ޙުކުމްތަކުގައި ސުންނަތް ޤާނޫނުތަކުގެ މަޤްޞަދުތައް ގޮތުގައި އެއްގޮތަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން އަންގާ ގޮތަށް އަމަލުކުރުން.

3- އެކަކު އަށްވަނަ އިސްލާމީ ތަރުތީބުތަކާއި، ވާރިޘުންގެ ތަރުތީބު ފަރުމާކުރަންޏާއި ދިނުން.

4- ބަލައިގެ ފަރާތުން ދީނީ ޙުކުމާ ކަމުގެ ނަފްސަނީ ހިނދުގައި، ޢާންމުން ކިޔަމަންތެރިވުން.

ސުންނަތު ޖަމާޢަތްތަކުގެ މަޛުހަބު އިޚްތިޔާރުކުރީ ކީއްވެ؟

ސުންނަތް ޖަމާޢަތްތަކުގެ މަޛުހަބަކީ، ހަމައެކަނި އެމަޛުހަބުގެ އިމާމުން އިސްތިންބާޠު ކުރައްވާފައިވާ ފަރުޢީ ޙުކުމްތަކެއް ނޫނެވެ. އަދި ކީއްތޯއެވެ! އެއީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެމަސް ގަބޫލުކޮށްގައި މަޤާމު އެއާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރަމުން އަންނަ ދީނީ ބަސާތީ ބަޔާންކޮށްލަމެވެ. އެގޮތުގައި ދީނީ ޢިބާދަތުން، ތަޢުލީމު އާންމު މަސްއަލަތަކާ ތައްލީމެވެ، އެންމެންގެ ދުނިޔޭގައި އުޞޫލުތަކެއްތަކުގެ ޙުއްޖަތް އިޖުމާޢުވެއެވެ. އެހެން ކަމުން ދިވެހިންގެ އެއްބަސްވުމެއްކަން ދުވަހުވެ ތަޢުމު ތަރައްޤީގެ މަގުގައި ކުރިއަރަމުންދާ ސުންނަތް ޖަމާޢަތްތަކުގެ މަޛުހަބުގެ ބާވަތްތަކެއް މިރާއްޖޭގައި ދުވަހުވެގެންނެވެ. މިސްކިތްތަކުން މަޛުހަބުގައި މާލިކީ މަޛުހަބުގެ ހަމަޖެހުން، ފުރޫޢީގައި ބަސަރީ މަޛުހަބުގެ ހަމަޖެހުން، ދެރި ޢުމަރުން އަޝްޢަރީންގެ އިތުރުވެރިންނާއި، ސަލަފުއްޞާލިޙުން މަސައްކަތްތަކާއި އަޝްޢަރީންގެ ހަމަޖެހުމާއި، އެއްބަސްވުމެއްކަން ދުވަހުއްޖެއެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ސާފުވީ މަޛުހަބުގެ ޤަވާޢިދު އަނބިންނީ، ބައެއް މިހުން އެކަމާ ދުރުގެ އެތި ކަމުގައިވިޔަސް އެއީ ހަމަޖެހޭނެ ކަމެއް ނޫނެވެ. އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ހަމަށް މަޛުހަބީ ސުންނަތް ޖަމާޢަތުގެ ހަމަތަ މަޛުހަބެވެ. މިއާ، ސުންނަތް ޖަމާޢަތުގެ އެއް މަޛުހަބުގެ ބަޔާންކަމު ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޮތުމުން، އެކަމުން ނުކުންނާނީ، ކޮން މައްސަލައެއްތޯއެވެ؟ އަދިގަނޑުމެންގެ ދިވެހިރާއްޖެ ފަދައިން ސާފުވީ މަޛުހަބުގެ ބަޔާންކަމަށް ތަބާވުމާ އިސްލާމީ އުމުރު ތަޢުލީމު އެބައިމެވެ. އާދަކާދައި އިސްލާމީދީން، އަޚްލާޤާ، ބުދުންނާއި ޤައުމީސަގާފަތް ފަދަ ތައުލީމެއް ހިމެނެއެވެ. މިކަމަކީ އިސްލާމްދީނުގެ

މަޤާޞިދުއްޝަރީޢާގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ މުސްލިމުންގެ މަޞްލަޙަތު ހިފެހެއްޓުމަށް އޮތް ބާރުލެވެ.

ވަޢުޡާއި އިރުޝާދު ދިނުމުގެ ބާބުން

އިސްލާމްދީނުގައި ވަޢުޡު އިރުޝާދުގެ ދައުރު ހާމަވެސް، ތަޢުލީމާއި ތަރުބިއްޔަތުގެ އިތުރަށް އެއީ ނަބިއްޔުންނާއި ރަސޫލުންގެ މުހިންމު ވަޒީފާއަކަށްވެފައި އޮތުމެވެ. މިކަން ކީރިތި ޤުރުއާނާއި ރަސޫލާ ޞައްލަ الله ޢަލައިހި ވަސައްލަމަގެ ޙަދީޘްޝަރީފުތަކުން އެނގެއެވެ. އާލު ޢިމްރާން ސޫރަތުގެ 164 ވަނަ އާޔަތުގައި ވާތީ الله ވަޙީކުރައްވާފައިވާ ބަސްފުޅުގެ މާނައަކީއެވެ. "ހަމަކަށަވަރުން މުއުމިނުންގެ މައްޗަށް الله ދަރުމަވަންތަވެ ވޮޑިގެންފިއެވެ. (އެއީ) އެމީހުންގެ ތެރެއިން ހަމަ އެމީހުންގެ ތެރެއިން ރަސޫލަކު ފޮނުއްވި ހިނދުއެވެ. އެކަލޭގެ އާޔަތްތައް އެމީހުންނަށް ކިޔަވައިދެއްވާ އަދި އެމީހުން ޠާހިރުކުރައްވާ، އަދި ފޮތާއި ޙިކުމަތް އެމީހުންނަށް އުނގަންނަވައިދެއްވާ ބާވަތެއްގެ ގޮތުގައެވެ. އަދި ކުރިން އެމީހުންވީ، ބަޔާންވެގެންވާ މަގުފުރެދުމެއްގައި ކަށަވަރެވެ."

އަދި އިލްމުވެރި ވާޢިޡުންނަކީ، ތަޤުވާގެ ގޮތުންނާއި، ދީލަތި ނަމޫނާ ބައިގަނޑުގެ ގޮތުން ސަޤާފާއި ބަލަހައްޓާފައި ރަސޫލާގެ މަންހަޖު ވާރުތަވާ މީހުންނެވެ. މިކަމަށް އިޝާރާތްކުރައްވައި އައްތައުބާ ސޫރަތުގެ 122 ވަނަ އާޔަތުގައި ވާތީ الله ވަޙީކުރައްވާފައިވާ ބަސްފުޅުގެ މާނައަކީއެވެ. "އަދި އެންމެން އެކުގައި ހަނގުރާމައަށް ނުކުމެވުމެއް މުއުމިނުންނަކަށް ނުޖެހެވެ. ފަހެ އެމީހުންގެ ތެރެއިން ކޮންމެ ޤަބީލާއަކުން ބަޔަކު ހަނގުރާމައަށް ނުކުންނަ ނަމަ

ކިރާކަނަގަތުރޭ؟ (އެބަހީ: ނުގޮސްތިބި މީހުން) ދީން އުނގެނި ދަސްކުރުމަށެވެ. އަދި އެމީހުންގެ ޤައުމުގެ މީހުން (އެބަހީ: ހަނގުރާމައަށް ނުކުތް މީހުން) އެމީހުންގެ ގޮތަށް އެނބުރި އަތުވެއްޖެ ހިނދު އެމީހުންނަށް އިންޒާރު ކުރުމަށްޓަކައެވެ. (އެއީ) އެމީހުން ބިރުވެތިވެ ތަޤުވާވެރިވުމަށްޓަކައެވެ."

އިސްވެދިޔަ އާޔަތްތަކުގައި ބަޔާންވެދިޔަ ފަދައިން ނަޞީޙަތްދެއްވުމުގެ މުހިންމު ވަޒީފާތަކުގެ ތެރޭގައި ވަޢުޡު އިއްވުން ހިމެނެނީ ޚުޠުބާ ގޮތުން ކަމަށްވާތީ، އިމާމުން ދެއްވުން ހިމެނެނީ ޚުޠުބާދިނުމާއި ވަސީލަތްތަކެއްގެ ގޮތުގައެވެ. ޚުޠުބާ ގޮތުންނާއި ޚުޠުބާ ގޮތުން ވަޢުޡު އިއްވުން ދެއްވުމަށް، ދީނީ ޢިލްމު ކަނޑައެޅިފައިވާ ކަމެއްވެ. އެއީ ބަޔަކު ފަދަ ނަފްސާނީ ޚުޠުބާކުރުން ރައްޔިތުން އުނގެނުވުމާއި، މިސްކިތް ދިރާސާކުރުމުގައި ހުރި ގޮތް ދުނިޔޭގެ ބަޔާން، މިދަންނަވާ ގޮތައި އިދާރާތަކުން ކަންތައްތަކެއް ދިޔުމަށް ވެސް އެކަށީގެންވާ ކަމެކެވެ. އެގޮތަށް ގުޅޭތާކުން ކަންތައްތައް ވަޢުޡުގައި އިޚްލާޞްތެރިކަމާއި ދިނުމުގައި އެކަމަށް އެކަށީގެން ނުވާ ތަންތަނުގަ ނުދަންނަ މީހުން ދީބާ ނުކުމެއެވެ.

ވަޢުޡު އިއްވުމުގެ ތަރުތީބު އަދި ތައްޔާރީ ދެއްކުމުގެ ކުރު ހުލާޞާ

1- ވަޢުޡު އިއްވާނަމަ، ތައްޔާރީ ގޮތުން އިސްނެގުން ތަރުތީބުކުރާ އެއްޗެކެވެ.

2- ތައްޔާރީ ގޮތުން ތަރުތީބުކުރުމަށް، އިސްނެގުން ހަރުދަނާ ގޮތުގައި ކުރިއަށް ދިއުމުގެ އަސާސެވެ.

3- ޚުރާފީ ގޮތުން ވަރުގަދަކުރުމަކީ، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ވަރުގަދަކުރެވިފައިވާ ބާރުލިބޭ ކަމުކަމެވެ.

4- ވަޢުޡު އިޖުތިމާޢުގެ ދަރަޖާއިން ޤައުމު ކުރިއަރުން ގެންދިޔުމަށެވެ.

5- ވަޢުޡު އިޖުތިމާޢުން މުޅި އުންމަތުގެ އަޚްލާޤުތަކުގެ ދުނިޔައި ރޫޙާނީ އިޞްލާޙްތެރިކަން ގެނެސްދިނުމަށެވެ.

6- އަދި އާދަކާސަބަބުން ވަޒަންތެރިކަ ޚިޔާލުތަކާއި، ވަޒަނަށް ހިދުމަތް ކުރުމުގެ ޚުޠުބާ އިޙްތިރާމުވެގެންވާނެއެވެ.

7- ޚުޠުބާކިޔައިދޭއިރު ދީނީ ގޮތަށް ވަޢުޡު އިޖުތިމާޢީ ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

8- ވަޢުޡު އިޖުތިމާޢީ ދަރަޖާ އިން ޤައުމު އިސްލާމީކުރަމުން ކުރާގޮތް މަސައްކަތްތަކުގެ ފުރާނާއެއް ދީގެން ރޫޙާނީ ގޮތުގައި ކުރަންވާނެއެވެ.

ދީނީ ކަންތައްތައް ހިންގުމުގައި ބައިނަލް އަޤުވާމީ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުން

ދުނިޔެއަށް އައިސްފައިވާ ބޮޑެތި ބަދަލުތަކާއި، ޓެކްނޮލޮޖީގެ ވިޔަފާރިއާއި ގޮތުން، މުސްލިމުންނަކީ މަޖުބޫރުވެފައިވާ ދުނިޔޭގެ އެހެނިހެން ޤައުމުތަކާއެކު، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ބުނިޔާދުތަކާ ތަޢާރުޟުނުވާ ގޮތަށް ސިޔާސީ އަމާން ދިރިއުޅުމެއް ގާއިމުކުރުމަށެވެ. މިގޮތުން ދިރިއުޅެން ބައްޓަންކުރާ ހިސާބު، އެހެން މީހުންގެ ބައިވެރިކަން ރައްކާތެރިވާން ޖެހެނީއެވެ. އެގޮތުގައި އެހެން މީހުންގެ މުދަލާއި، ލޭއާއި، އަބުރަށް ރައްކާތެރިކަމުގެ ބަޔާން

ރަސޫލާގެފާނާއި ޞަޙާބީންނާއި، ތާބިޢީންނާއި، އެއްބަސްވުންވާގޮތުން ރަސޫލާގެފާނުން ހިތުންއެވެ. މިކަން މިހެން އޮތުމުގެ ސަބަބަކީ ފަހުން މުސްލިމުންގެ އިމާމުންނަށް ނިސްބަތްކޮށް ތިޔަބައިމީހުން (މުސްލިމުން) ބަދުބަސް ރައްދުކޮށް އެއުރެން ރުޅި އަރުވުމަށް ވާހަކަ ނުދެއްކުމަށް ޓަކައި ދުރާލައި މުސްލިމުންނަށް އަމުރުކުރައްވާފައިވާތީއެވެ. އަލްއަނުޢާމު ސޫރަތުގެ 108 ވަނަ އާޔަތުގައި މާތް ﷲ ވަޙީކުރައްވާފައިވާ ބަސްފުޅުގެ މާނަގައިވެއެވެ. "ﷲ ފިޔަވައި، އެއުރެން އަޅުކަން ކުރާތަކެއްޗަށް ތިޔަބައިމީހުން އެއްޗެހި ގޮވައި ނުލާށެވެ! ހައްދުން ނުހިރި ދޮށި، އެއުރެން އަދާވާތްތެރިކަމުގެ ގޮތުން ﷲ އަށް އެއްޗެހި ގޮވައިފާނެތެވެ."

ދީނީކަންތައްތައް ހިންގުމުގައި ބައިނަލް އަޤްވާމީކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުގެ މަޤްޞަދު މާތް މަޤާޞިދުތަކާއި މާނަތައް:

1- ރަސޫލާގެ ދަޢުވަތު ތަންފީޒު ގޮތަށް ކުރުމުގައިވާ ޞަޙާބީންނާއި، އެއްބަސްވުންވާގޮތަށް ރަސޫލާގެފާނުން.

2- ދުނިޔޭގައި ވަރަކަތްކަމުގެން ކަންކަން ބަހައްޓަވާފައި، އަމަންޓިރާސްތަން ހެޔޮކަން ހިމުގެ ސަބަބުން އިސްލާމްދީނުގެ ފުރިހަމަކަން ހާމަވުން.

3- ކަންކަމުގައި އިސްލާމްދީން ބަރާބަރުކަމާއި އިންސާފު ފުދި މިންގައި ހިކްމަތްތެރިކަމާއި، ހަމަޖެހުމާއި ދިރުމުގެ ނިޒާމް ކަށަވަރުކުރުމުގެ ސަލާމަތްވުން.

4- ފިތުނަ އުފެދިދާ ކަންތައްތަކުން ބައިވެރިވުމުން ދުރުހެލިވުން.

5- މާތް ﷲ އިންސާނާއަށް ދެއްވާފައިވާ މާތްކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުން.

6- އިސްލާމްދީނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތަށް އިންސާނީ ހައްޤުތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުން.

7- މިނިވަންކަމާއި ހަމަޖެހުން ދިރިއުޅުމެއްލިބިގަތުމުގެ ހައްޤުލިބިގެންވުން.

8- އިންސާނުންގެ ހަމަހަމަކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުން.

9- ދުނިޔޭގެ އެހެން މިހަންގައި ހާލުގައި ޖެހިފައިވާ ނިކަމެތިންގެ ހައްޤުތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުން.

10- އިންސާނުންގެ ލޭއާއި އުއްމަތުންގެ މުދަލާއި އަބުރަށް ރައްކާތެރިވެ ދުރުވަތެރިކަން ހިފުން.

11- ޣައިރު މުސްލިމުންގެ ހައްޤުތަކަށް ރައްކާތެރިވުން.

12- ބައިނަލް އަޤްވާމީ ދާއިރާގައި ދައުލަތީ ގޮތުން ކުރެވޭ ކަންކަމުގެ ޚުލާސާއާއި ތައްޔާރުވެފައި ހުރުން.

އިބާދަތްތަކާއި ފަރުދީ ދުލްހިއްޖާގައި ސުންނަތް ޖަމާޢަތްތަކުގެ މަޤުރަބަން ރިޢާޔަތްކުރުން

ޚުތުބާގެ ވަޢުޡު ތުރުތުއްބަންޖެހޭކައި ފުރިހަމަކަމާއި ސުންނަތުން ކަނޑައެޅިފައި ނުވާ ކަންކަމުގައި ސުންނަތް ޖަމާޢަތުގެ ހަމަޔަށް މަޤުރަބަދުން ކުރު މަގުރަބަކަން ތަބާވުމީ ކޮންމެހެން ބޭނުން ކަމެކެވެ. މި މަޤުޞަދު ހާސިލްކުރުމަށްޓަކައި ވާޢިޡުންނާއި ޚަޠީބުންނާއި އިމާމުން ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް:

1- މަޤުރަބާ ކޮބައިކަން އާންމުންނަށް އަންގައި ދިނުން.

2- ޚުޠުބާ މިންބަރުބަޔަކުގެ މައުޟޫޢާއި ދޮގުކުރުން.

3- ސާފީ މިންބަރުގެ ދިފާރިޢާޔަތްތަކުގައި ދޮގުކުރި އަދަބުގެ ގޮތް ބަޔާންކޮށް ދިނުން.

4- ސުންނަތް ޖަމާޢަތުގެ ހަމަޖެ މިންބަރުގެންކުރު މިންބަރުބައްގައި ހިފެހެއްޓުމުގެ ބޭނުންތެރިކަން، ބުނެދިނުން.

5- ކާބަފައިން ދުރުކޮށްފައި ދިޔަ އިލްމީ ތަރިކަ ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ގޮތުން ސުންނަތް ޖަމާޢަތުގެ މިންބަރުގައި ހިފެހެއްޓިގެން ތިބުމުގެ މުހިންމުކަން، ބަޔާންކޮށްދިނުން.

6- އެއް މިންބަރުބައްގައި ހިފެހެއްޓިގެން ތިބުމީ ދީނާއި ގުޅުންހުރި އިޖުތިމާޢީ ގުޅުންފުށް އަމާންކަން ދިރުވާ ކަމެއްކަން ހާމަކޮށްދިނުން.

7- ޖަމާޢަތް ގުޅުން އެއް މިންބަރުބައްގައި ހިފެހެއްޓިގެން ތިބުމުގައި ކުރަމުން (ތަޤްލީދުގެ) ކަންތައްތަކުގެ ފުރާނަބޭސް ހާމަކޮށްދިނުން. ވީއެވެ.

ވާޢިޡުންނާއި، ޚަޠީބުންނާއި އިމާމުން ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ 10 ކަމެއް

1- އިމާމަކީ ޖަމާޢަތުގެ ނާއިބުކަމުންވާ މީހެއް، ފަރުދުގެ އެންމެމަތީ މަސްއޫލިއްޔަތު ރައްކާތެރިވެ، މަސްއޫލިއްޔަތު ގެއްލި ކަންތައްތަކުން ދުރުހެލިވުން.

2- ރީތި ނަމޫނާއަކަށްވުން.

3- ވަގުތުގައި ހާޒިރުވުން، ޖަމާޢަތާއި މަސްއޫލުކަމުގެ ކުރުމާއި، ބައިބައިކުރާ ކަންކަމުން ދުރުހެލިވުން.

4- ޚިޠާބު އުފެއްދުމަކީ ނުބައިކަމެއްކަން ދަނެ އެފަދަ ކަންކަން ނައްޓާލުމަށް ބާރުއެޅުން.

5- ޤައުމުގެ އެއްބައެއްވުންތެރިކަމާއި، ރޫޙާނީ ބާރުގަދަކުރުމަށް ބާރުއެޅުން.

6- އިސްލާމްދީނުގެ ކަންކަމުގައި އިރުޝާދުދީ އިސްލާޙުކުރުމުގައި އިސްކަންދޭންވީ ކަންތައް ދެނެގަތުން.

7- ވަޢުޡާއި، އިރުޝާދުދީ އިސްލާޙުކުރުމުގައި ހިކުމަތުގެ ބޭނުންކުރުން.

8- ދީނީ ނަޞޭޙަތާއި، އިރުޝާދު ދިނުމުގެ ޢިލްމު އުނގަންނައިދޭއިރު އެންމެފުރިހަމަ ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކެއް ހޯދުން.

9- ޚިޠާބު އުފެދޭ ކަންކަމާ ދުރުހެލިވުން.

10- ހަރުކަށިކަން ދޫކޮށް ސަލާމަތާއި އާސާނީކަން ބޭނުން ކުރުން.

ހުކުރު ޚުޠުބާގައި ހުންނަންޖެހޭ މުހިއްމު ކަންތައްތައް

1- ފުރަތަމަކަމަކީ މައުޟޫޢީ ގޮތުން ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ ކަމެކެވެ. އެއީ ޝަރުޢީ ގޮތުން ދީނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ކަންކަން ދަސްކޮށްދިނުމާއި، ވިސްނުމުން ދުނިޔޭގައި ހިފަހައްޓާނެ ގޮތް ބުނެދިނުން.

2- ދެވަނަކަމަކީ މަންހަޖީ ގޮތުން ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ ކަންކަމެވެ. އޭގެތެރޭގައި:

ހ. މީހުން ސަޢާދަތްތެރިވުމަށް ދުނިޔޭގައި ހިފަހައްޓަން ބާރުއަޅާ އުސޫލު ބޭނުންކުރުން.

ށ. ހުކުރު ޚުޠުބާއަކީ، މިންބަރާ ދިމާކޮށް ސިޔާސީ ކަންކަމަށް ބޮޑުއަށާ، މިޒާޖާގެ އާދަޔަކަށް ނުހެދުން.

ނ. މިމްބަރު މަތިން ފަތުވާ ނުދިނުން.

ރ. މުޤާބިލުކުރާ މިންނަތަށް ހަޑާޕީ ގޮތުން ވިސްނާވަރުގެ ޚުޠުބާއަކަށްވުން.

ބ. މިސްކިތުން މާރާސްތާ ގޮތަށް ގޮތަށް ދުއާކުރައި، އޭރުމީރު ދާ ގޮތަށް ޚުޠުބާދަށް ކުރުން.

ޅ. މާތް الله ގެ ވަޙީކުރުގެ އަދަބުގެން ޚުޠުބާ ދިނުން.

3- ތިންވަނައީ ޚުޠުބާގައި ގޮތުން ޚުޠުބާދިނާ މީހާ ދިޔާނަތްތެރިކަންހުރި ކަންކަމެވެ.

ހ. ޚުޠުބާ ކުރުވުމައި ވަކި މިސްރާބަކަށް އަމާޒުވުޒައިވުން.

ށ. ޚުޠުބާދީ މަޝްހޫރު ބައިބަޔަކަށްގެން ނުކުރުން.

ނ. ޚުޠުބާދީ އިލް އަޚުލާޤު، އުސޫލުބުން ތަޤުވާކުރުން.

ރ. ޚުޠުބާދީ މީހާގެ ހަރަކާތް ދެއްކުން (ހެދުން ތަޤުވާކަމަށް ސާފުތާހިރުކަމާ ހުރުން)

މިސްކިތުގެ ވަޒީފާ

މިސްކިތަކީ މި ބިންމަތީގައިވާ الله ގެ ބިނާކުރެއްވި ގެއެވެ. އެއީ އަޅުކަންކުރާ ތަނެވެ ޝަރުޢީ ކުރުހުނުގެކަމެވެ. އެއީ ދީނުގެ އެއްބައިވަންތަކަމުގެ ރަމްޒެވެ.

މި އެއްބައިވަންތަކަމުގެ އެންމެބޮޑު ނަތީޖާ:

1- ސުންނަތް ޖަމާޢަތުގެ އަޤީދާގައި ހިފެހެއްޓުން.

2- ޚުޠުބާއާއި ސުންނަތުގެ ބަޔާނެއް އަދި ބަޔާނު ދަލީލު ތަކާއެކު ސުންނަތް ޢަމަލުކޮށްތަކުގެ މަޛްހަބަށް ތަބާވުން.

3- ޚުޠުބާ ގޮތުންނާއި، ސުލޫކީ ގޮތުން ނަސޭހަތް ވަރުގަދަކުރުން.

4- ސިޔާސީ ގޮތުން ދިވެހި ޤައުމު ތަބާވާކަންކަން ހަރުދަނާކުރުން.

5- ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޢަމަލުކުރެވޭ ޤަވާޢިދުތަކާ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާ އުސޫލުތަކާއި އާދަކާދަތަކުގައި ގުޅިފައިވުން.

މިސްކިތާއި އިމާމުންގެ ދައުރު

1- އަޚްލާޤީ ކުރުމުގެ ކަންކަން ދެމެހެއްޓުން،

2- ދީނީ ގޮތުން ޝާއިޢުކުރަންޖެހޭ ސިޔާރަތަށް ޝާއިޢުކުރުން. އެއްބަސް ކަމެއްގެ ޙާލު ބުނުމާއި ޚަލްވާ ނުދިނުން.

3- އިޚްލާޞް ގޮތުންނާއި، އިސްލާމީ ތަރައްޤީ ގޮތުން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ކުރުން.

4- އިޖުތިމާޢީ ގޮތުން އިސްލާމް ދީނާއި ފުރުޞަތު ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ކުރުން.

5- މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒްގެ ހުއްދަ ލިބިފައިވާ ދާއީންގެ ފަރާތުން މިސްކިތްތަކުގައި ދީނުގެ ދަރުސްތައް ހާމަކުރުން.

މިސްކިތުގައި ހިންގާ ނޭދެވޭ ކަންކަން

1- ދިވެހިރާއްޖޭގެ މީހުން ތަބާވާ ސުންނަތް ޖަމާޢަތްތަކުގެ މަޛްހަބުގެ ފިޤުހީ ޙުކުމްތަކާ ޚިލާފަށް، ނުވަތަ ދިވެހިންގެ ޢަޤީދާ ކަމުގައިވާ އަހުލުއްސުންނާގެ ޢަޤީދާއާއި ޚިލާފަށް މިސްކިތުގައި ވަޢުޡު، އިރުޝާދު ދިނުން.

2- ހުކުރު ޚުޠުބާއާއި، ނުވަތަ ވަޢުޡު އިރުޝާދު ދިނުމުގައި، މީސްތަކުންގެ މެދުގައި ފިތުނަ އުފެދޭ ފަދަ ނުވަތަ ދިވެހި އުއްމަތުގެ އަމަން އަމާންކަން ގެއްލޭފަދަ ގޮތަކަށް ވާހަކަ ދެއްކުން، ނުވަތަ ހަމަނުޖެހުން އުފެއްދައި މުޒާހަރާކުރުމަށް ބާރުލިބޭ ގޮތަށް ވާހަކަ ދެއްކުން.

މިސްކިތުގައި ހަމަނުޖެހުން އުފެއްދުމަށް މަސައްކަތްކުރާ މީހުންނަށް:

1- އިސްލާމްދީނާއި ދިވެހި އުއްމަތުގެ އަސާސްތަކަށް ނުރައްކާ ޖެހިލުންނެވެ. އެފަދަ މީހުންނަށް އޮޅުންފިލުވައި ތަޢުލީމުދިނުމެވެ.

2- ސުންނަތް ޖަމާޢަތްތަކުގެ މަޛްހަބު ނޫން އެހެން މަޛްހަބެއް މި ރާއްޖޭގައި ތަޢާރަފު ކުރަން އުޅޭ މީހުންނެވެ. އެފަދަ މީހުންނަށް އެއްވެސް ބާރެއްގައި އެތެރެން ހަރަކާތްތެރިވުމުގެ ޖާގައެއް ނުދޭންވާނެއެވެ.

3- ހާލަތު މަޖުބޫރުވަން ތަބާވާ މީހުންނެވެ. މިފަދަ މީހުންނަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޢުޡު އިރުޝާދު ދިނުމުގެ އެއްވެސް ޖާގައެއް ނުދޭނަމަ ބާރުގެ ބަންދުކުރެވޭނެ އޮފީހުގެ ބަޔަކު ހުއްޖަތްކޮށްވާނެއެވެ.

4- ދަސްތޫރުވުމަން ފިތުނަ އުފެއްދަން މަސައްކަތްކުރާ ޗޮނަދުރު ފަދަ މީހުންނެވެ. އެފަދަ މީހުންނަށް ޖާގަދެވިގެން ނުވާނެއެވެ.

5- ޤައުމުގެ އިސްލާމީ އާދަކާދަތައް ފުނޑުވާލުމަށް، މިސްކިތުގައި ޚުޠުބާ ގޮތް ނުވަތަ ޢަވާމު ކުރިއަރުވާ މީހުންނަށް. އެފަދަ މީހުންނަށް ޖާގަ ދެވިގެން ނުވާނެއެވެ.

6- މިސްކިތުގެ ބޮޑުންނާކޮށްގެން ކުރިކުރި ކަންކަމުގައި ހިލާފުވެ ފިތުނަ އުފެއްދާ މީހުންނަށް ޖާގަދެވިގެން ނުވާނެއެވެ.

7- ޤައުމުގެ އިސްލާމީ އަސާސްތަކާ މައްޗަށް ބިނާވެފައިވާ ކަންކަމާއި ޚިލާފުވާ ހަމަ ނުޤާނޫނީ އުފައްދާ މީހުންކަމަށް ޤަބޫލު ކުރެވޭ މީހަކަށް ހުކުރު ޚުޠުބާ ކިޔުމާއި، ވަޢުޡު އިރުޝާދު ދިނުމުގެ އެއްވެސް ފުރުޞަތެއް ނުދެވުން.

މިސްކިތުގައި ކުރާ ޢަމަލުތަކާއި ގުޅުން ހުރި ފުރިހަމަ ކަންކަން

1- ވަގުތުން ވަގުތަށް ޤަވާޢިދުން ބަންގި ދިނުން.

2- މިސްކިތުގައި ފަރުޟު ފަސްނަމާދު ޤަވާޢިދުން ޤާއިމުކުރުން.

3- ނަމާދުކުރުމާއި، އަޒާނާ ކުރުމަށް އަންގައިވާ މިސްކިތުގައި ނަމާދު ޤާއިމުކުރުން، އަދި މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން ހުކުރު ދުވަހާ މިސްކިތަށް ފުރަތަމަ އެ ދުވަހު ބޭނުންކުރާ (އިސްލާމިކް ސެންޓަރު ނުވަތަ ކޮންމެ ނޫނީ) ޖަމާޢަތް ހަދައިގެން ނަމާދު ޤާއިމު ނުކުރުން.

4- ހުކުރު ނަމާދު ޤާއިމުކުރުން.

5- ދެ އީދު ދެ ނަމާދާއި، ދެ ގްރަހަ ނަމާދާއި ކަރުނަމާދު ޤާއިމުކުރުން.

މިސްކިތުގެ އިމާމު އަދި ޚަޠީބު ރިސާލަތު

މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުގެ ހުއްދައާއެކު އަންނަނިވި ކަންތައްތައް މިސްކިތްތަކުގައި ކުރުން.

1- ވަޢުޡާއި އިރުޝާދުގެ ދަރުސްތައް ދީ ޖިންސުގެ މުއުމިނުން ބަޔާނުވެދު ކުރުން.
(އިމާމުންގެ ދަރުސްތަކާ، ދަރުސްދެއްވާ ފަރާތްތަކަށް ހުއްދަ ލިބިފައިވޭތޯ ބަލައި މިސްކިތުން ދޫކުރެވޭ ވަގުތުތަކަށް ދިނުމަށް އުސޫލުތަކާ ދިނުމުގެ.)

2- އިސްލާމްދީނުގެ އަސާސްތަކާއި، އަޚްލާޤީ ފިޤްހުގެ ބާބުތަކާއި، ރިވާޔަތު އަދަބުތަކުގެ ދަރުސްތައް ޙަދީޘް ޤުރްއާނާއި، ޙަދީޘް ރަސޫލާ ޞައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމުގެ ސުންނަތުގެ އަލީގައި ދިނުން.

3- އިމާމު ޙަލަޤާތައް ޤާއިމުކޮށް ޙަލަޤާތަކުގައި ޤުރްއާނާއި، ޤުރްއާން ތަޖްވީދުގެ އިލްމާއި، ޙަދީޘާއި، ސީރަތާއި، ޢަޤީދާއާއި، ފިޤުހާއި، އުޞޫލުލްފިޤުހާއި، ޢަރަބި ބަހާއި، ޢަރަބި ބަހުގެ އިލްމު އުނގަންނައި ދިނުން.

4- އަންހެނުންނާއި ކުޑަކުދިންނާއި، ޒުވާނުންނަށް އުމުރުންނާ އުނގަނޑިގެންނާ މިންވަރެއްގައި އުމުރުން ބޮޑުންނާ ދަރުސްތައް ދިނުން.

5- ޒުވާނުން ދަސްކޮށްދިނުމާއި، މަޖްލިސްތަކަށް ޒުވާނުން ހިއްވަރުދޭ ދިނުމަށް ކުލާސްތަކާއި ހިންގުން.

6- ވާއިޡުންނާއި، ޚަޠީބުންނާއި، އިމާމުންނަށް ތަމްރީނު ކޯސްތައް ހިންގުން.

7- މިސްކިތުގައި ހިންގާ އެއްވެސް ޕްރޮގްރާމެއް މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުގެ ހުއްދައަކާ ނުލައި ޚަބަރު ފޮނުވާ ވަސީލަތްތަކަށް ނުފޮނުވުން.

މިސްކިތުގެ އިޙްތިރާމާއި ރިޢާޔަތް

1- މިސްކިތަށް ނަމާދަށް އަންނަ މީހުންނާ ގުޅުން ބަދަހި ކުރުމުގެ ގޮތުން އިމާމާއަށް ކުރެވިދާނެ އިޙްތިރާމާއި ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި ބޭރު މީހުންނާއި، ޖަމާޢަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ސުލްޙަ ގާއިމުކުރުން ހިމެނެއެވެ. އެއީ އާންމުންގެ ކިބައިން އެކަމަށް އެދިއްޖެނަމައެވެ.

2- އިމާމާ މަސައްކަތްކުރާނީ އާންމުގެ އިޙްތިރާމާ ދަރުބާރު އަދާކޮށް ވަރުގަދަ ކުރުމަށެވެ. އާދޭ ބޮޑެތިކަމުގައި އެކަމަކީ ދީނީ މުޖުތަމަޢުތަކުގައި ވާހަކަދެކެވުން ހިމެނެއެވެ.

3- މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން ކުރާ ދީނީ މުޖުތަމަޢުތަކާއި، އީދުތައް ފާހަގަކުރުން.

4- މިސްކިތުގައި މިފަދަ އެއްވުމެއް ހިންގާނަމަ މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުގެ ހުއްދަ ލިބިގެންނެވެ.

ޖުމުޢާ ޚުޠުބާތައް

1- ނަމާދު ވަގުތު ޖެހުމުގެ 30 މިނިޓް ކުރިން އަދި ހުކުރު ދުވަހު ހުކުރު ވަގުތު ވަނުމުގެ ދެގަޑިއިރު ކުރިން، އެ ނަމާދަކަށް މިސްކިތްތައް ތައްޔާރުކުރުން.

2- މިސްކިތަކީ ހޮސްޕިޓަލްކައިރީގައި ބިނާކޮށްފައިވާ މިސްކިތެއްނަމަ، ބަންގި ދޭއިރު، ބޭރަށް އަޑު އިވޭގޮތަށް އަޑުގަދަކުރާއިން އަޑުލުއިކޮށް ހުންނަންވާނީ ހޮސްޕިޓަލްތަކުގައި ތިބި ބަލި މީހުންނަށް ދަތިނުވާ ވަރަކަށެވެ.

3- ހުކުރު ނަމާދާއި ޢީދު ނަމާދު ފަދަ ކުރާނަމަ ޚުޠުބާ ކިޔެން މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުގެ ހުއްދަ ލިބިގެންނެވެ.

4- މިސްކިތުގެ އެތެރޭގައި ހުންނަ އަޑުގަދަކުރާތަކެތި ނަމާދު ފާއިތުކުރާ ވަގުތުތަކުގައާއި އިސްލާމީ ޙަލަޤާ ނުވަތަ އިޖުތިމާޢު ނުވަތަ ތަރުބިޔަތީ ކަމެއް މަޝްހޫރުކުރާ ވަގުތުތަކުގައި ބޭނުންނުކުރުން.

5- މިސްކިތްތަކުގައި ކެމްޕޭނާއި، ސިޔާސީ ހަރަކާތްތަކުގެ ބޭނުން ކުރުމަކީ މަނާކަމެކެވެ.

6- މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުގެ ހުއްދައާއެކު މިސްކިތުން ބޭރުގައި ފޯރަމާއި ދިރާސާ އެކިއެކި ކަންކަން އަންގައި އިޖުތިމާޢު ކުރުމަށްޓަކައި ބާއްވާ ބައްދަލުވުން އެކުލަވާ ބޭއްވިދާނެއެވެ.

7- މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން ހުއްދަ ދީފައިނުވާ ޑިސްކުތަކާއި، ޓޭޕާއި، ލީފްލެޓްތަކާއި، ކެސެޓާއި، އެއްވެސް ކަހަލަ އަންގައި ބަހައިދިނުމަކީ މަނާކަމެކެވެ.

8- މިސްކިތަށް ނަމާދަށް އަންނަ މީހުން ނަމާދުކޮށްގެން ނިކުންނަ ހިނދު، އިޢުލާނު އެއްވެސް ކަހަލަ އެއްޗެހި ދިނުމަށް ހިތްވަރު ދިނުމާ ފަދަ އެއްވެސްކަމެއް ކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ. މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުގެ ހުއްދަ

ތިބޭގޮތާ ދީނީ ބައްދަލުވުމަށް ދައުވަތު ދިނުމަށްޓަކައި، ނަމާދުގެ ފަހުން މިސްކިތްގައި އިޢުލާން ކުރުމަކީ އެންމެ ރަނގަޅު ކަމެކެވެ.

9- އަޒާން އުފުލޭ ކަންކަމުގައި މިސްކިތުގެ އިމާމުން ފަރުވާ ދީގެން ނުވާނެއެވެ. އިމާމުންގެ މައްޗަށް ވާޖިބުވެގެންވާ ފަރުވާ ދިނުމުގެ ހުއްދަ އޮންނަ ޢާދިޔަކަން އެފަދަ ސުވާލުތަކަށް ކުރާ މީހުން ޖަވާބުދޭށެވެ. އަދި ދީނުގެ ބުނުއްވުމެއް ބޭނުންތެރިންގެ ހުއްދަ ދީފައި ނަމޫ އިމާމަކު އެފަދަ ބުނުއްވުމެއް، ބޭނުމީ ހަދައިގެން ނުވާނެއެވެ.

މިސްކިތްތަކުގައި ދީނީ ކަންކަން ހިންގާ މީހުން ހިފަހައްޓަންޖެހޭ އިޖުރާއަތު މިންގަނޑު

1- މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން، ކޮންމެ އަހަރަކު ބަޔާނާއި އެއްގޮތަށް އުމީދަކު އަދާކުރަންޖެހޭ ވާޖިބު އަދާކުރުން.

2- މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޚުޠުބާއާއި ދަރުސްތަކުގެ ޗާޓުން ބުރުދަލުތަކަށް ހިފުން.

3- އިމާމުން ކޮންމެ ނަމާދަކަށް ވަގުތު ޖެހުމުގެ 30 މިނިޓް ކުރިން މިސްކިތަށް ދިއުން.

4- ޚުތުބާ ކިޔުމުގެ ކުރިން ނަމާ މީހަކު މިންބަރަށް އަރައި މިސްކިތުގައިހުންނާ މުޖުތަމަޢަށް ވަރަކަ ދެއްކުމަ މަސައްކަތްކުރުން. އަދި އުކަމާ ކުރިމަތިކުރާނެ ކަންކަމެވެ.

5- ނަމާދުކުރާ މީހުންނަށް އުނދަގޫވާފަދަ އެއްވެސް އެއްޗެއް މިސްކިތަށް ވެއްދުމަކީ މަނާކަމެކެވެ.

6- މިސްކިތްގައި ނުވަތަ މިސްކިތުގެ ހުރުމަތްތެރިކަމާއި ދުންފަތުގެ އިސްތިޢުމާލު ކުރުމަކީ މަނާކަމެކެވެ.

7- މިސްކިތާ ނުވަތަ މިސްކިތުގެ ހުރުމަތްތެރިކަމާއި ނުވަތަ މިސްކިތުގެ ކައިރި ހިސާބެއްގައި ސަވާރުވެހުރުމަކީ މަނާކަމެކެވެ.

ޖަމާއަތުގައި ނަމާދުކުރާ ތަންތަން ހެދުން

މީހުން އުޅޭ ރަށްރަށުގައި ނުވަތަ ފަޅުރަށްރަށުގައި ޖަމާއަތުގައި ފަރުޟު ފަސްނަމާދުކުރާ މިސްކިތެއް ފަދަ ތަނެއް ނުވަތަ އީދު ނަމާދުކުރާ ތަނެއް ހަމަޖެއްސުން މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުގެ ހުއްދަ ލިބިގެންނެވެ.

ފަރުޟު ފަސްނަމާދު އިމާމުވެ ކުރާ މީހާގެ ޝަރުޠު މަސްއޫލިއްޔަތުތައް

މިސްކިތުގެ އެންމެ އިސް މަސްއޫލިއްޔަތެއް އިމާމާ ކަމަށްވީ ހިނދު، އޭނާގެ ދީނީ ކަންތައްތައް ބަހައްޓަންޖެހޭ ސުންނަތާއި ޖަމާއަތުގެ މަޛްހަބާއި އެއްގޮތަށެވެ. އަދި އަޚްލާޤީ ގޮތުން ތަބާވާން ޖެހޭ އަސްލުއުސޫލުތަކާ އަޚްލާޤަށެވެ. އަދި އޭނާ ތަބާވާން ޖެހޭ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިނގަމުންދާ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނުތަކަށެވެ.

މިގޮތުން އޭނާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކަކީ:

1- މިސްކިތުގައި ހުންނައިގެން އިމާމުވެ ފަރުޟު ފަސްނަމާދު ކުރުން.

2- ޤުރުއާން ކިޔަވައި ދިނުން.

3- ދީނީ އެއްބަޔަވަންތަކަން ހަރުދަނާ ކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުން، ހަރުކަށި އުސޫލުތައް ގެންގުޅޭ މީހުން އިސްލާހުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުން.

4- ޒަކާތު، އިޖުތިމާޢީ ކަންކަމުގައި ބައިވެރިވުން.

5- ދަރުސްވެރިކަން އުފެދިފައިވާ މީހުންގެ ވެދުގައި ސުލްހަ ފާއިދުކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ބައިވެރިވުމަށް އިމާމާ ކިބައިން އެދިއްޖެނަމަ، އެކަމުގައި ބައިވެރިވުން.

6- މަރުވާ މީހުންގެ ކަފުނަކާފުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ބައިވެރިވުން.

7- މިސްކިތުގެ ޚިދުމަތް ކުރިއަށްދާ ކަމެއް ކުރުމަށް އެއްވެސް މީހަކަށް ޖާގަ ނުދިނުން.

8- މުޢައްދިނަކު ހުރިނަމަ، އެ މުޢައްދިނަކަށް ނަމާދު ވަގުތުގައި ބަންގި ދިނުން.

9- މިސްކިތުގެ ކަންތައްތަ އުޅޭ މީހުންގެ ކަންތައް ބެލެހެއްޓުން.

10- ސާފު ޠާހިރު ހެދުމެއް އެޅުން.

11- ދީނީ ކަންކަމުގައި ފަތުވާ ނުދިނުން.

އިމާމު މީހާ ކޮންމެހެން ހިފަހައްޓަންޖެހޭ އުސޫލުތައް

އިމާމު މީހާ އޭނާގެ ވަޒީފާ އަދާކުރުމުގައި އަންނަނިވި އުސޫލުތަކުގައި ހިފެހެއްޓުމީ އޭނާގެ މަސައްކަތް ނާޖިޙުކަމުގެ ކަމެކެވެ.

1- ޤައުމުގެ އެއްބައިވަންތަކަން ރައްކާތެރިކުރުން.

2- ޙިކުމަތުގެ ބޭނުންކޮށްގެން މީސްތަކުން އިސްލާހުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުން.

3- ރައްޔިތުންގެ މެދުގައި ފިތުނަ އުފެދޭ ކިޔާ ކަމަކުން ދުރުހެލިވުން.

4- ޚިޔާލީ މަސައްކަތްތަކުގައި ކޮމިޓީތަކާއި ޖަމްޢިއްޔާތަކާއި އެހީތެރިކަމާއިއެކު ކުރިއަށް ދިއުން.

5- މިނިސްޓްރީން އަންގާ އެންގުންތަކަށް ބުރުމަތްތެރިކޮށް ހިތުން.

6- ޚަޠީބަކަށް ވިޔަސް ނުވަތަ އިމާމަކަށްވިޔަސް ނުވަތަ ވައުޡު އިރުޝާދުދޭ މީހަކަށްވިޔަސް ޚުޠުބާ ދީނީ މަސައްކަތްތަކާއި ސިޔާސީ މަސައްކަތްތަކާގުޅުވައި ޚަބަރުފަތުރާ ވަސީލަތްތަކަށް އަމިއްލަ ބަޔާނެއް ނުދިނުން.

7- މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން ބޭއްވާ އެކިއެކި ބައްދަލުވުންތަކަށް ހާޒިރުވުން.

8- ތިމާގެ ދީނީ މައުލޫމާތު އިތުރު ކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުން، ޚާއްސަކޮށް ކީރިތި ރަސޫލާ ޞައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމްގެ ސީރަތާއި އިސްލާމީ ތާރީޚުގެ މައުލޫމާތު އިތުރުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުން.

9- މީސްތަކުންނަށް އިބްތިހާލްކުރުމާއި، ދުރައްކާތެރި ކުރުމާއި، ތަވާސުލުވެރިކަމާއި، ބިދްޢަތުވެރިކަމާއި، ޚުރާފީކަމާއި، ޝިރުކުވެރިކަމާއި، ތަބާވުރުމާއި، މިފަދަ އަޚްލާޤީ ސިފަތަކުން ޖީނަތްތެރިވެ ހުރި، އެހެން މުންކަރު ނަޞޭހަތްތެރިވުން.

11- އަދާކުރާ ވަޒީފާގެ މުހިއްމުކަމާއި އެކަމުގެ މާތްކަމުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކުރުން.

-12 އެއްވެސް ސިޔާސީ މައްސަލައަކާ ބެހޭގޮތުން ވާހަކަ ނުދެއްކުމާއި، މިސްކިތަށް އަންނަ މީހުންގެ ދެމެދުގައި އުޚުއްވަތްތެރިކަމުގެ ގެއްލުން ބަދަހިކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުން.

ހުކުރު ޚުޠުބާ ކިޔާ މީހުންގެ ޝަރުޠު މަސްއޫލިއްޔަތު

ޤައުމުގެ ވަޙްދަތު ހިފެހެއްޓުމަށްޓަކައި ހުކުރު ޚުޠުބާ ކިޔާ މީހާ، ސުންނަތާއި ޖަމާޢަތުގެ މަޛްހަބުގެ ބުނުމުތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އަހުލުއްސުންނާ ވަލްޖަމާޢަތުގެ ޢަޤީދާގައި ހިފަހައްޓަން ޖެހޭނެއެވެ. ޚުޠުބާ ތައްޔާރުކުރާއިރު އަންނަނިވި ކަންކަން ހާސިލުކުރުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން ލާޒިމް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ޚުޠުބާގައި އޮތް އިބާރާތްތަކުންނެވެ.

1- ދިވެހިންގެ ދެމެދުގައި އަރަގަސްދައިވާ އިސްލާމީ ރިވެތި އާދަކާދަތަކުގައި ހިފެހެއްޓުމުން ޤައުމުގެ ވަޙްދަތު ހަރުދަނާވާނެއެވެ.

2- ދިވެހި ރައްޔިތުން އިސްލާމްދީނުގެ ބުނުމުތަކަށް އަހުލުވެރިވުމަށް ބާރު ލިބޭނެއެވެ.

3- ދިވެހިވަންތަކަމާއި، ވަޠަނުގެ ލޯބި އާލާ ވެގެންދާނެއެވެ.

4- ރައްޔިތުން ނުރަނގަޅު ފިކުރުތަކާއި ހަޖާލު ކުރަނިވި އާއިވަރުތަކުން ސަލާމަތްވެގެންދާނެއެވެ.

5- ރައްޔިތުންނަށް އަޚްލާޤީ މާތް ސިފަތަކުން ޒީނަތްތެރިވުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިގެން ދާނެއެވެ.

6- ޝައުޤުވެރިކަމާއި، އަމިއްލަ ނަފްސުގެ ހިސާބުބެލުމާއި، މާތް الله ބައްލަވައި ވީގެންވާކަން ސިއްރާއި ފާޅުގައި ދަންނަވުމުގެ ފުރުސަތު އިތުރު ވެގެންދާނީއެވެ.

ޚަޠީބުން ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ މަންހަޖުގެ އުސޫލުތައް

1- މާތް الله އަށްޓަކައި ހިތް ނިޔަތް ޚާލިސްކުރުން.

2- ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުކުރު ނަމާދުކުރަން ފެށުމަށް ސަރުކާރުން ހަމަޖެއްސާފައިވާ ގަޑިއާއި އެއްގޮތަށް ހުކުރު ނަމާދުކުރަން ފެށުން.

3- ޝައުޤުވެރިކުރުވުމާއި، އަޑުއަހާ ހިތް ޖެއްސުމުގެ އުސްލޫބު ޚުޠުބާ ކިޔުމުގައި ބޭނުންކުރުން.

4- ތަރުތީބާއެކު ރަނގަޅަށް ހިތްހަމަޖެހިގެން ޚުޠުބާ ތައްޔާރުކުރުން.

5- ކީރިތި ޤުރުއާނުގެ އާޔަތްތައް ޞައްޙަކޮށް ހަމަހަމަކޮށް ކިޔުން.

6- ކީރިތި ރަސޫލާ ޞައްލަالله ޢަލައިހި ވަސައްލަމަގެ ޙަދީޘްތައް، ޙަދީޘްތަކުގެ އުސޫލުން ބޭނުންކޮށް ކިޔުން.

7- ކީރިތި ޤުރުއާނުގެ އާޔަތްތަކުގެ މާނަ ދިރާސާކުރައިވާ ގޮތަށް ކިޔުން.

8- ޚުޠުބާގެ އިބާރާތްތައް ބަދަލުކުރުމެއް ނެތި ކިޔުން.

9- މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުގެ ވެބްސައިޓުގައި އެ ދުވަހަކަށް ކަނޑައަޅާ އަޕްލޯޑްކޮށްފައިވާ ޚުޠުބާ ކިޔުން.

10- ހުކުރު ކުރާ ޚަޠީބުގެ ހެދުމަކީ އަޒްހަރު ޖުއްބާ، ރަތް ތާކިޔާ (ރަގުޢި) ނުވަތަ ދިގު ހަޅުދުރުން، ބުސްގަމީހާއި ކެރެދި ތާކިޔާ ލައިގަތުން.

11- ވިއްސާރަ ދުވަސް ދުވަހު، ވާރޭވެހޭނަމަ، އެ ހާލަތުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެން ހުކުރު ނަމާދުގެ ޖަމާޢަތް އަވަހަށް ނިންމުމަށް ސޫރަތުލްފާތިޙާއަށްފަހު ކުރު ސޫރަތް ކިޔުން.

****